

Benvolgudes i Benvolguts claustrals,
Molt Honorable President del Govern de les Illes Balears,
Honorable Conseller d'Educació i Cultura,
Digníssimes autoritats,
Benvologudes amigues i amics:

Un any més, i ja en van vuit, prenc la paraula, entremesclant il·lusió i memòria, en aquest acte d'inauguració de curs que també vol ser d'inici de celebració del vint-i-cinquè aniversari de la nostra universitat.

L'acte d'inauguració de curs, per habitual, no ha de perdre la seva significació de brindar, per al nou curs, el millor que tenim: la voluntat de fer una bona feina per la nostra universitat, i per tant, per la nostra Comunitat. Una feina que, de manera general, hem fet i la volem fer pensant que la universitat constitueix una institució plural, d'objectius globals clars: docència, investigació i difusió cultural al servei del nostre país.

Aquesta és una tasca que hem d'assolir mitjançant un compromís personal i col·lectiu. Ja coneixeu la meua confiança en els valors humans i professionals de les persones que treballen i de les que estudien a la nostra universitat per fer que sigui una institució modèlica i reconeguda; un referent social, científic i cultural. L'esforç, la constància i el rigor de moltes persones han contribuït durant anys a bastir aquest patrimoni universitari que ja és molt respectable.

El que acab de dir ho he pensat com un brindis molt sentit, a modus d'homenatge, a les persones que fa vint-i-cinc anys van creure amb la Universitat; uns homes i dones, de dins i de fora, que en quasi res d'infraestructures però amb molta càrrega de compromís i d'il·lusió van negligir la duresa dels esforços i van fer possible aquesta Institució de la qual avui ens sentim orgullosos. Els estudiants d'aquells temps en són avui el millor testimoni, sigui quin sigui el seu desenvolupament professional.

Un homenatge també, a aquells professors i professores i personal d'administració i servei que servau la memòria d'aquells temps, així com també als cantaires de la Coral que ja ha acomplert el seu particular vin-i-cinquè aniversari. Gràcies a tots.

Hom sap que les tasques universitàries de formació, investigació i desenvolupament cultural no són tasques a curt termini; la Universitat no és una empresa que produeix resultats al dia següent; la Universitat és, per naturalesa, una institució de resultats a mig i llarg termini: formar un professor universitari costa més de deu anys, consolidar una línia de recerca o una nova titulació amb professorat competent també es costosa en temps i esforços. A més, els canvis socials fan que el dia a dia aconselli acceptar elements de retroalimentació que validin objectius o els corregeixin sobre la marxa.

Als començaments de la Universitat, ¿qui pensava en termes de responsabilitat política i de gestió, des de l'autonomia, sobre tot el sistema educatiu?. ¿Qui pensava en la irrupció de la tecnologia com a eina educativa, si l'ordinador era just un element de gestió i de suport centralitzat per als investigadors, o per a les pràctiques d'alguns estudiants que encara recordam les tarjes perforades?. ¿Qui pensava en que una de les prioritats del sistema educatiu serien l'uropeització tant de l'ensenyament universitari com de la investigació?. Uns interrogants del passat, però que avui ja marquen l'actualitat de la nostra universitat que, convençuda de la importància de l'arrelament al nostre territori i fent bandera de la nostra llengua i cultura, no escatima esforços per ser present en la universalització del coneixement i al seu impacte en la innovació, en el sentit que innovar és transformar processos econòmics, socials i educatius, productes i serveis, comportaments i actituds.

En vint-i-cinc anys, la UIB ha conegut un desenvolupament formidable arribant a la maduresa d'avui, ben arrelada en el seu entorn socioeconòmic i dotada d'infraestructures modernes que l'han permessa ésser, en molts de camps, capdavantera.

Fet aquest preàmbul, entraré a relatar algunes de les realitats del present, com expressió del passat i del futur més immediats, algunes d'elles ja esmentades per la Secretaria General. Unes realitats orientades al voltant de la formació, la recerca i la innovació, la difusió cultural, les persones, la captació de recursos i la inserció en la societat.

En primer lloc, hem celebrar la millora important dels accessos al campus, tal com hauran pogut observar, malgrat encara hem de patir alguns inconvenients de les obres. Ben arribada sigui aquesta desitjada actuació al temps que esperam que la segona, tot minimitzant el consum de territori, juntament amb l'arribada del tren al campus constitueixin una solució que no s'esgoti en el temps i que incentivi l'ús de transport públic.

Avui puc dir que he vist acomplir-se un somni, com be saben els que m'han sentit en anteriors ocasions.

En segon lloc, vull fer-vos avinent que, en conjunt, els cursos 2001-2002, acabat, i el 2002-2003, que començam, hauran estat decisius per a la millora i creació de les infraestructures docents i científiques. Docents com l'edifici multiaulari i departamental Beatriu de Pinós i el de recent estrena, Gaspar Melchor de Jovellanos, que encabeix les Facultats de Dret, Econòmiques i l'Escola d'Empresarials. Científiques com l'edifici dels serveis científicotècnics.

També, cal destacar la definició del projecte i inici d'execució de la nova biblioteca-paranimf, al temps que a Ciutat, s'ha

iniciat el projecte de rehabilitació de Ca'n Oleo, amb participació de la Conselleria d'Educació i Cultura i la Direcció General de Vivenda, i per altra banda, s'està avançant en les negociacions, amb el suport de l'Ajuntament de Ciutat, per a la futura recuperació de l'Estudi General Lul-lià. Sa Riera, Ca'n Oleo i l'Estudi General Lul-lià han de configurar un triangle d'activitat universitària a Palma, sense defugir de debats posteriors d'ubicació de centres o preveure l'ampliació de la Facultat de Lletres, una intervenció necessària i llargament acaronada.

Per altra banda, i en tercer lloc, haurà estat un bienni de consolidació de les seus de la Universitat a les altres Illes i de l'expansió de la xarxa de centres universitaris municipals, iniciada a l'Ajuntament de Calvià. Aquesta xarxa, entesa com a mecanisme d'extensió universitària, pionera arreu de l'estat, compte amb altres disset pobles connectats: Alcúdia, Andratx, Binissalem, Capdepera, Campos, Ciutadella, Felanitx, Inca, Manacor, Muro, Pollença, Porreres, Sa Pobla, Santa Margalida, Santanyí, Sencelles i Son Severa.

També haurà estat un bienni d'expansió en la utilització de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions com a eina pedagògica, tant per la formació homologada com per la continuada. Campus extens, que fou el bessó de la nostra aposta d'aplicació d'aquestes tecnologies en el camp de l'educació, s'ha convertit en objecte permanent de la nostra aposta per la millora de la qualitat docent i ha fet que la nostra experiència a les seus de les altres illes, i al mateix campus, sigui una marca de reconegut prestigi, inclòs en l'àmbit internacional.

Aquesta experiència ens col·loca en una posició inmillorable per fer de la formació continuada un dels eixos prioritaris del desenvolupament futur de la universitat, si no volem perdre aquesta nova oportunitat de participar en la formació al llarg de tota la vida dels nostres ciutadans, com és el cas paradigmàtic de la Universitat Oberta per a Majors, encara que presencial.

Per aconseguir-ho hem dut a terme un ambiciós programa de cursos "on line" i pel qual hem acudit a fonts privades, per tal de no detreure recursos econòmics de la transferència nominativa destinada als ensenyaments reglats.

En quart lloc s'ha d'esmentar la posada en marxa del pla previst de noves carreres amb l'objectiu de donar resposta a necessitats professionals, socials, tecnològiques i culturals de les Illes Balears. Així, les noves titulacions abasten: Enginyeria tècnica industrial, especialitat electrònica, Filologia anglesa, Fisioteràpia, Arquitectura Tècnica i Enginyeria Tècnica en Hortofruïticultura i Jardineria. Totes elles amb una gran demanda inicial.

També s'ha vist incrementada l'oferta de formació de postgraus i, en alguns casos, amb la participació directa dels agents socials demandants. Aquesta es un oferta creixent que es correspon a una demanda cada vegada major, en quantitat i en qualitat. Però, de cara al futur pròxim la Universitat haurà d'incorporar entre els seus valors el de la flexibilització d'horaris, continguts i transmissió de coneixements per entrar de ple en ample en el procés d'adquisició de coneixements al llarg de tota la vida.

En cinquè terme, hem de palesar l'increment, any rera any, de la inversió en educació universitària, per part del Govern Balear, de manera que, malgrat respecte del paràmetre producte interior brut (0,35%) estam per sota de la mitjana espanyola, ha representat un augment significatiu de l'assignació per estudiant que ha passat de 390.000Pta. l'any 1999 a 470.000Pta. el 2002, més propera a la mitjana estatal. Dins aquesta millora hem de contemplar l'"homologació", de manera progressiva de les retribucions del personal docent i investigador, i del personal d'administració i serveis. I pel que fa als estudiants s'ha d'imputar una millora de la política d'ajuts pels de les illes i que també ha afectat a les beques SOCRATES-ERASMUS d'intercanvi amb universitats europees.

És evident que l'assumpció de la transferència de la universitat ha significat una millora qualitativa i quantitativa, al temps que ha permès un diàleg fluid entre Govern i Universitat. Si amb l'anterior mandat, i per tant, amb l'anterior govern, vàrem poder assolir una millora substancial de la inversió que ens va permetre corregir importants dèficits històrics, en aquest segon mandat, i amb l'actual govern, hem pogut incrementar a més, les inversions en nous estudis, nous edificis, i en innovació i recerca.

Aquests guanys en si mateixos són importants, però el major és no haver trencat mai els ponts de diàleg per trobar la convergència suficient per la solució dels problemes, o punts de vista de partida diferents, que inevitablement, però poc sovint, han anat sorgint.

Vull remarcar molt especialment, en sisè lloc, que hem continuat amb la potenciació de la UIB com a centre de producció i difusió del coneixement, a través de la investigació, i que s'ha vist beneficiada per la possibilitat d'accedir a fons FEDER, la qual cosa ha permès, i ha de permetre, millorar les infraestructures per impulsar la creació d'instituts universitaris de recerca en aquells àmbits necessaris per al desenvolupament econòmic, social, professional, cultural i científic de les Illes Balears.

Així, pel que fa al període 2000-2002, s'ha creat l'Institut de Ciències de la Salut, s'ha millorat la xarxa de comunicacions i s'ha començat la construcció de l'edifici dels Serveis Científicotècnics, amb una dotació de 1048 Mpta. Pel període 2003-2004, a més de completar les tres línies anteriors, volem proposar la creació d'un Centre d'Estudis en Ciències Socials i Humanes així com la creació de l'Institut de Desenvolupament Sostenible.

Hom ens reconeix una important capacitat de captació de recursos externs, a través de programes de recerca estatals i

europèus, i és evident que amb el Pla Balear de R+D, aprovat el desembre passat, es pot encara millorar aquesta situació, així com incentivar la implicació de les empreses en les tasques de R+D, en funció de les seves necessitats i dels incentius fiscals i econòmics que se'ls pugui oferir.

L'apropament entre la universitat i la societat productiva és una tasca que s'ha encarat a través de la Fundació Universitat-Empresa i la OSR (Oficina de Suport a la Recerca). Les dades que tenim són força estimulants; per exemple, en quatre anys, a través de la borsa de treball, hem més que doblat el número d'estudiants que varen fer pràctiques a les empreses, triplicat el número d'empreses sol·licitants i també el número de convenis de cooperació educativa. A més es comença a percebre un augment de la transferència dels resultats de les investigacions, amb forma de prototipus de productes i/o patents industrials, o la transferència de processos innovadors, com és el cas del recent creat Centre de Tecnologia de la Informació, que ha substituït l'anterior Servei de Càlcul. Aquesta és també una manera de vertebrar la universitat dins la nostra societat: compartint coneixement entre institucions, empreses i centres d'investigació capaços d'aconseguir una transformació eficient de la societat a través de la innovació integradora del coneixement.

De tot això n'estem parlant amb la Conselleria d'Innovació i Energia per apropar postures i trobar la convergència de prioritats i de metodologia.

En setè lloc, he d'emfatitzar el treball de la comissió encarregada de redactar el Pla estratègic 2002-2006. La seva elaboració ha significat un esforç important d'iniciativa i de prospectiva, però sobre tot de consens, que ha permès la redacció d'un document que ben aviat es discutirà al Consell de Govern i després es sotmetrà a l'aprovació del Claustre. L'elaboració del Pla estratègic s'enmarca en el procés de millora de la qualitat iniciat per la UIB, ja fa uns quants anys, que pretén establir les vies per les quals la Universitat pot treure avantatges de les seves oportunitats i plantejar el seus reptes.

La planificació estratègica no s'ha de veure com un encorsetament dels processos de presa de decisions, ans el contrari ha de significar el camí a seguir per arribar allà on volem anar; per això, la concebim com l'element que ha de facilitar que tota la institució actuï en un mateix sentit, amb un consens explícit, de manera que els esforços se sumin, per què tots els que formem la comunitat universitària ens puguem sentir com a parts integrants d'un mateix projecte.

En qualsevol cas, només el fet d'haver reflexionat sobre aspectes generals de la direcció que ha de seguir la institució, haver plantejat i debatut objectius i prioritats ja és, en sí mateix, interessant i això sobrepassa la temporalització dels mandats rectorals, si la proposta reb el suport suficient del Claustre.

En vuitè lloc vull fer una petita referència al canvi normatiu que implica la LOU. Si l'any passat em queixava del procediment i continguts d'aquesta llei, ara em toca parlar de l'establiment del marc estatutari que ens ha de permetre trobar les enclotxes de millora. Ens hem proposat que la comissió creada pel claustre que ha de fer la ponència de l'adaptació dels estatuts actuals a la nova llei, ja tengui els seu treball enllestit a mitjans del proper mes de febrer, i a partir d'aquí començarem els processos de debat i aprovació per remetre-los al Govern per a la seva aprovació definitiva.

L'aplicació de la nova llei no permet modificar l'apreciació que en teníem de la seva bondat i de les dificultats d'aplicació sense un període transitori, com ho demostra el buit legislatiu que se'n deriva, el retardament de les possibilitats de contractació, i els resultats més que minços en la participació en els processos electorals "universals". No obstant això, la nostra responsabilitat és treure'n el màxim profit possible i entre altres coses aprofitar l'ocasió per repensar els recorreguts pedagògics basats en els crèdits de formació ECTS, on es valora l'esforç d'aprenentatge i no només el temps de transmissió de coneixements, preparant-nos per l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

En aquest escenari de futur pròxim, d'harmonització europea dels cursos de formació, haurem de treballar en un esquema de 3+2+3 pels diplomes de pre-llicenciatura, llicenciatura professional i màster. Tot plegat es configurarà un procés d'aprenentatge sense fronteres que facilitarà la mobilitat estudiantil.

En novè lloc em vull adreçar, precisament, als estudiants i estudiantes per dir-les-hi que no volem defugir, ni per un moment, la responsabilitat que tenim, com centre d'ensenyament i investigació, de preparar-los com persones qualificades a tots els nivells: humanístic, social, jurídic, científic, tècnic i, sobre tot, humà. Persones que han de conformar bona part del teixit social de la nostra comunitat i de les quals la societat ens confia la seva formació.

Per això vull convidar-los a viure plenament la universitat, com a lloc d'adquisició de nous coneixements però també d'ocasions de companyonia, solidaritat i de lleure. Les instal·lacions esportives poden ser-ne una bona via, així com també la participació activa, crítica i alhora creativa, en actes, seminaris o conferències que s'organitzen al campus. I al mateix temps vull demanar-los-hi el seu compromís amb la governabilitat de la universitat, mitjançant la participació als diferents òrgans de govern, de forma individual o com a membres d'una associació.

La tasca de preparar convenientment els alumnes per la vida professional, pel món laboral i per la convivència social és el primer gran servei que ha de fer la UIB a la nostra societat, aquesta preparació és la garantia més sòlida per construir una societat estable, democràtica, de principis ètics, tolerant, lliure i responsable.

I, en desè lloc, podria continuar el relat de fets i reptes com a conjunt de realitats que voldria compartir amb tots vostès i que són conseqüents amb els compromisos contrets, ara fa tres anys, per l'antic alumne Antich. Uns compromisos acomplerts amb escriu als quals s'hi han afegit les respostes a altres actuacions que el dia a dia ens ha dut a plantejar. Un acompliment que marca una actitud positiva vers la universitat que li reconec i li agrasc, Sr. President, i també a la Conselleria d'Educació i Cultura.

El reconeixement s'ha d'estendre a totes les Conselleries del Govern, al Parlament de les Illes Balears, als Consells de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa-Formentera, a l'Ajuntament de Ciutat i als altres Ajuntaments que formen part de la xarxa de Centres Universitaris Municipals. La nostra actuació ha recabat la col·laboració a totes aquestes institucions, en major o menor intensitat, de les quals hem rebut una resposta positiva que ens ha permès actuar en els diferents camps: de la investigació i innovació, de la difusió cultural, de la salut, de la cooperació, de la formació, del mediambient, etc.

Però també he de palesar l'augment important d'empreses que col·laboren en diferents estadis de l'activitat universitària, de les quals em permetré ressaltar la creació de la Càtedra Sol Melià, que fe a afegir-se a les ja existents de la càtedra Fundació Mapfre i la càtedra UNESCO-Sa Nostra, així com el suport de les diferents entitats financeres que ens permeten actuacions importants d'àmbit cultural com La Caixa i Colonya, d'àmbit mediambiental, com la CAM pel que fa la llacuna que co-financia amb la Conselleria de Mediambient, o la Banca March amb el seu excel·lent programa de beques amb un alt grau d'inserció laboral, o el SCH pel suport a la creació de continguts per formació "on line" i Sa Nostra per la creació del Centre de Recerca Econòmica i l'oferiment de convertir Ca'n Tàpera en un centre de formació continuada i de postgrau. També hem rebut recolzaments de la CAEB i, sobre manera, de la Cambra de Comerç que cada any augmenta les activitats que vol compartir. I no puc oblidar la col·laboració dels mitjans de comunicació que dia a dia han donat fe d'aquestes actuacions i ens han ajudat a difondre, des de la seva llibertat, el que han considerat més important de les nostres aportacions i han contat aquelles coses que han vist i com les han vist. A tots moltes gràcies.

El contacte amb les persones que representen aquest col·lectiu de col·laboradors m'ha fet sentir el batec d'un món vital al qual m'omple d'orgull pertànyer. Me creguin si les hi dic que durant aquests anys he vist créixer, de forma molt importat, l'interès per la col·laboració amb la UIB com ho demostra el relat intensiu, que no extensiu, que acab de ferne, i això em complau perquè és un símptoma de la major interrelació entre societat i universitat, que fou un dels objectius que ens vàrem marcar en el seu dia. No és autocomplaença, és reconèixer el fet que la UIB és cada cop més present en la nostra societat i cada cop més valorada en la seva activitat acadèmica i cultural.

Una vegada més he de dir que la Universitat de les Illes Balears, les dones i homes que aquí feinan, el que demanam i sol·licitam no és tant per a nosaltres mateixos com per voler exercir el servei públic d'ensenyament que tenim encomanat per tornar a la societat, transformat en coneixements i formació, allò que ella ens dona: el pressupost, per una part i la col·laboració i reconeixement creixents, per l'altra. En contraprestació ens sentim responsables de la construcció d'un futur millor per al nostre País i

no volem altre reconeixement, per part de la societat i de les Institucions que ens donen suport, que la valoració justa dels nostres fets i dedicació.

Moltes gràcies.